4 Cpb. 488. 1 ²We

Incipit cõfeſſionale. ꝑmo ꝑ qſtiũculas. Secũdo de modo ↄfitẽdi. multũ vtile.

Peniteas cito. peccator cum ſit miſerator. Iudex. Et ſunt hec quinqꝫ tenenda tibi
Spes venie. cor contritum. cõfeſſio culpe.
Pena ſatiſfaciens et fuga nequicie.

Sentencia hoꝝ verſnũ ẽ O pctõr cito ⁊ ſine craſtinaciõe debes penitere. i. agere pniam/ et cã eſt qꝛ iudex. i. de⁹ nr̃ ẽ multũ miſericors. magis pat⁹ ad miſerendũ qꝫ tu ad petẽdũ. Tũc ſubdit ea q̃ requirũtur ad verã pniãm dicẽs. ꝙ quinqꝫ ſũt tenẽda in ꝑfecta pnĩa / p̃m Spes venie/ hoep õ genade te crighẽ. 2m Cõtricio cordis/ berouwe des herten om die ſondẽ/ 3m Cõfeſſio culpe. biecht vanden ſondẽ. 4m Satiſfactio/ beteringhe voer die ſõden. 5m Fuga pctõrum ſcuwinghe der ſõden/ hoc ẽ ꝓpõſitũ nũqꝫ peccandi.

Dubitat̃ primo. Quare dr̃ in textu cito peniteas Dico ꝙ pnĩa dꝫ fieri cito ꝓpter multas cauſas. Prima q̃a diu exſpectauim⁹. 2a qꝛ ad magna vocamur. ſ. ad eternaꝫ gl̃iam. 3a ne ab eterna gl̃ia excludamur ſicut q̃nqꝫ v̓gines fatue. 4a ne morte ꝑueniamur/ quinta ne conſuetudine teneamur qꝛ maxĩe cauẽda ẽ cõſuetudo pctĩ q̃ eſt altã natuã

Dubitat̃ 2o In quo appareat ꝙ de⁹ ſit miſericors Dicit ſcũs thomas ꝙ in multis hoc apparet Nam deus

Pctõres paciẽter exſpectat
Benigne eos recipit
Ulciſci pccã diſſimulat.
A ꝑiculis nos liberat
Graciam nobis donat
Datam multiplicat
Multiplicatã conſeruat
Cõſuatã in celo munerat.
Offenſam dimittit pctĩ
p⁹ remiſſiõeꝫ non meminit
Errãtes a ſe/ reducit
Fũtes ad ſe/ conducit
Cadentes erigit
Stantes tenere non deſinit
finaliter ꝑſeuerãtes ad glãm ꝑducit

Dubitat̃ 3o Quid ẽ ſpes Dico ꝙ ſpes ẽ certa exſpectacio future beatitudinis/ ex dei grã ⁊ meritis ꝓpriis ꝓue-

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

niens Ex quo ſequit̃ ꝙ ſpes nõ ẽ de p̃terito nec p̃nti ſed ſolũ de futuro. ſequit̃ 2° ꝙ non ẽ de malo ſed de bono / non de om̃i ſed de futura btitudine q̊d intellige de ſpe / vt ẽ vt⁹ theologica. Dicit̃ ex grã et meritꝭ ꝓpꝛijs veniẽs / q̊d eſt coñ illos q̃ ex ſola grã dei p̃ſumũt venire ad btitudinẽ ſine ſuis meritꝭ / imo requirũtur ꝓpꝛia merita / Nam dicit aug⁹ Qui creauit te ſine te / non iuſtificabit te ſine te.

Vt dimittaris alijs pccã remitte

His qȝ ſatiſfacies. quos te leſiſſe fateris

Duo ponit documenta reſpcũ ꝓximi ſuãda / vnũ ẽ / ꝙ ſi vis / vt de⁹ tibi pctã tua dimittat / debes et ꝓximo tuo remittere oiã q̃ tibi malefecerit. Aliud ẽ / vt ſi dãnum ꝓximo tuo feceris / debes ei ſatiſfacere / Racio pꝛimi ẽ / qꝛ ſi non / dimittim⁹ ꝓximis nr̃is debita / tunc legẽdo pr̃ nr̃ petim⁹ iudiciũ dei coñ nos cũ dicim⁹ dimitte nobis debita nr̃a ſicut nos ⁊c̃ Etꝭ dicit̃ in euãgelio. Si dimſeritꝭ ꝓximis vr̃is / et pr̃ vr̃ q̃ in celis ẽ dimittet vobis pctã vrã Et ſi nõ dimiſeritꝭ / nec pr̃ vr̃ qui in celis ẽ dimittet vobis pctã vrã / Nõ ſcdi qꝛ nũq̃ȝ peccatũ dimittit̃ niſi ablatũ reſtituat̃ / et ergo ſi leſiſti ꝓximũ ſiue in bonis foꝛtune ſiue coꝛpis / ſiue in fama / requiritur reſtitucio et ſatiſfactio

Sperne voluptas ludos ſpectacula mũdi

Deſere cõſoꝛtem pꝛauam. ꝓpli qȝ tumultũ

Secretas qȝ p̃ces et opus pietatis amato

hic ponit quinq̄ȝ mala que penitens debet fugere / ſcilicet voluptates. i. delectaciões quinq̄ȝ ſenſuũ et pꝛecipue in guſtu et tactu Item ludos / ſpectacula mundi / malum ſocium et tumultũ. i. multitudinem et freq̄nciam hoim̃. Ponit ſecundo duo que penitens debet amare et ſectari. ſcȝ ſecretas oroẽs / et opera miſericoꝛdie ¶ Nota ꝙ nimia voluptas guſtus eſt fugienda / quia vt ait Paulus. Plures gula q̃ȝ gladio occiduntur Eciam infirmitas coꝛpis incurrritur vt ait Catho Moꝛbi namqȝ cauſa ẽ quecũqȝ voluptas. Eciam ex ſuperfluis pauperes defraudantur nutrimentis

Quid ais de ludo ſi ſemper ſit peccatum moꝛtale Dicitur ꝙ ludi ſolum recreatiui ſenſuum noſtroꝛum et ĩtellect⁹ qui non fiũt cã lucri aut vane gloꝛie non ſũt pctã moꝛlia

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vt ſunt ludi organoꝝ et alioꝝ inſtrumentoꝝ muſicaliũ/et
ludi ſcakoꝝ Et architenenciũ ꝛc Et ludi palmaꝝ ꝓ recrea-
cione/aut pro ꝑua refectiõe cibi et pot⁹. Iſti ludi ſũt liciti.
imo nccarij qñ3/vñ Catho Interpone tuis qñ3 gaudia cu
ris/Hoc idē ſcõs viros legim⁹ feciſſe. Sed ludi taxilloꝝ q̄
ſũt pure fortuiti et fiũt cã lucri In quib⁹ fiũt multa iura-
menta malediciões et blaſphemie ſunt ſimpliciter ꝓhibiti
q2 mõrlia ſunt pctã Cñ lud⁹ taxilloꝝ qui non ſolũ ꝑ for-
tunã ſed ꝑ artē regit᷑ ſi fiat ſolũ cauſa recreaciõis / aut pro
ꝑua refectione/caritatē ꝓximi non ledente. non ē peccatu3
mortale/Meli⁹ ē tñ ſimpliciter a taxillis abſtinere/vt ait
Catho dicēs aleas fuge De alijs patebit infra.

¶ Querit᷑ Primo Quid eſt penitencia Dico ſm am-
bro. Penitencia ē p̄terita mala deplangere/ ꝛ plangenda
iterũ non cõittere Scdm Gregoriũ ſic Penitencia ē peccati
cõmiſſi cum intima cordis contricione/et lacrimaꝝ effuſiõe
emēndacio Ex quibus ſequit᷑ ꝙ ad verã penitenciam req̄-
ritur planctus et dolor ſeu diſplicencia peccatorum. Secũ-
do requiritur firma intencio ſeu voluntas ãplius non pec
candi/cũ ꝓpoſito confitendi et ſatiſfaciendi

¶ Queritur ꝛ° Quot ſunt que nos inducere dñt ad pe-
nitenciam Dico quatuor q̄ oiã nobis a deo veniñt ſc3 be
neficia ſupplicia/ꝓmiſſa et flagella/de quib⁹ ait bernar.
Nimis durũ ē cor/quod non molliunt bñficia nec terrent
ſupplicia/nec alliciũt promiſſa/nec caſtigant flagella Bñ-
ficia dei q̄ accepimus puta creacionis/recreacionis/paſſio-
nis xpi et multoꝝ alioꝝ nos ad peniteuciam incitant /q̄n-
to maiora beneficia recipiemus in patria/que oculus non
vidit nec auris audiuit/nec in cor hominis aſcendit / que
omnia amitteremus/ſi per pniam pctã non plangeremus
Item ſupplicia debent nos terrere que hic ꝓ peccato pri
mo pnti et quinq3 ciuitatibus igne cõbuſtis īferebantur.
Et in futuro peccatoribus eternaliter cremandis infligen-
tur/Ita quoq3 promiſſa dei dicent᷑ Penitenciã agite/ qm̄
appropinquat regnũ celorum Poſtremo flagella dei . Nã
dauid peccanti dicebat᷑ Non recedet de domo tua gladi-
us. Item in pſal . Si filij tui dereliquerint legem meam et
mandata mea non cuſtodierint/viſitabo ego in virga ini
quitates eorum/et in verberibus peccata eorum.

¶ Querit᷑ 3° Quot ſūt q̄ pctōres retardāt a pnīa pagen
da Dico ꝙ inter cetera ſunt octo bn̄ notanda
¶ Priō puſillaītas. ꝑ quā timent nō poſſē pnīaȝ ſuſtinere
Coñ qđ ait xp̄us Jugū meū ſuaue ē ⁊ on⁹ meū leue
Secūdo pudoꝛ cōfitendi Coñ qđ ē in gloſa. ꝟerecūdia ⁊
pudoꝛ/magna ꝑs ē pnīe/qꝛ delet multum de pena
Tercio delcācio peccandi Coñ qđ grego. Momētaneū ē
quod delectat/eternum autē qđ cruciat
Quarto Spes diu viuendi. Coñ q̂d dicit dn̄s = Securis
ad radicē arboꝛes q̄ homo ē/apposita ē Et item vigilate qꝛ
neſcit᷑ hoꝛam neq̨ diem qua dn̄s veniet
Quinto deſpacio grām optinendi. Coñ q̂d dicit᷑ ꝑ eze=
chielem Quacūq̨ hoꝛa pctōꝛ īgemuerit exaudiam eū Iteȝ
deus ꝓnioꝛ ē ad miſerēdū q̨ nos ad petendum
Sexto Timoꝛ recidiuandi Coñ q̂d aug⁹ Qn̄ cecidi erex
it me/qn̄ ſteti tenuit me. qn̄ iui duxit me/ Item dicit ſcriptu
ra/ſepcies in die cadit iuſt⁹/et reſurgit Itē ſi in foueā iā ce=
cideris. ⁊ ſcias te ꝑendie recaſurū/nō igit᷑ hodie ex fouea
ſurges: an potius illic manebis
Septimo Cōſuetudo peccādi retardat retrahit nos a pnīa
Coñ q̂s iheremias Sicut mutare p̄t ethiops pellem ſuam
aut ꝑdus varietates ſuas/et vos poteritis benefacere cum
didiceritis malum.
Octauo Cōfidencia de dei mīa plures retrahere ſolet a pe
nitencia. Coñ q̂d in eccl̄iaſtico De ꝓpiciatu pctōꝝ noli
eē ſine metu/neq̨ adĳcias pctm̄ ſup pctm̄ Et ne dicas Mi=
ſeracio dn̄i magna ē/multitudinis pctōꝝ meoꝝ miſerebit᷑
Audi quid ſequit᷑. Miſericoꝛdia em̄ et ira a domino cito
appꝛoximāt/et in pctōꝛes reſpicit ira illius
¶ Queritur q̄rto Quot bona in nobis opat᷑ pnīa
Dico ſm thomā et alios doctoꝛes/valde multa bona opa
tur Primo pctōꝛ abſoluit᷑ ab om̄ib⁹ pctīs. Scđo homo ini
mic⁹ dei recōſiliat᷑ deo/ Et de filio dyaboli fili⁹ dei efficit᷑.
Tercio paradiſus ei aperit᷑ Quarto ecclīe reſtituit᷑ p'oim̄ bo=
noꝝ cōmunionē Nā homo fit ꝑticeps oim̄ bonoꝝ q̄ fiunt
in tota ecclīa Iuxta illud. ꝑticeps ego ſū oim̄ timencium/I
teȝ cuſtodiēdiencīū mādata tua. qđ ē valde magnū
Quinto homo penitēs angelos letificat et dyabolos con=
triſtat/qꝛ ſcribit᷑ ꝙ Maius gaudiū ē angelis in celis/ſuꝑ
vno pctōꝛe pnīam agente. q̨ ſuꝑ nonagintanouē iuſtis

Sexto omnia bona amissa reuocat ⁊ ad et'nam vitam inuitat/vnde dicit aug' Penitencia ē ỽtus q̄ oīa bona restaurat Ibi, nō dum peccas mortaliter ōnia bona que fecisti p̄duntur ⁊ auferūtur p̄ pctm̄ Sed dū agis pniām/ōnia reuiuiscūt/que prius erant viua ¶ Hic nota diligēter ꝙ oiā bona amissa per pctā/restituūtur per pniām/vnde p̄ veram contriciōem seu pniām de' infūdit penitenti grām gratū faciētem/tres ỽtutes theologicales/q̄tuor ỽtutes cardinales in q̄ntum sunt gratuite Infūdunt sibi septē dona sācti spūs/quib' oīb' aiā turpiter per culpā deformata/multipliciter decorat/tanq̄ꝫ veste nupciali/qua qui vestit' non fuerit/manib' ligatꝰ ⁊ pedib'/in ignem mittet' vbi erit fletus oculoꝝ ⁊ stridor denciū/vt dn̄s ait in euangelio. Nota

Que autem sint illa amissa per pctm̄ videatur supra ante illum textum Is genitiuis habet

¶ Queritur quinto Quot sūt p̄tes pnīē Dico tres scꝫ cordis contricio/oris confessio/⁊ opis satisfactio Et ratio ē q2 nos peccam' tripliciter/corde/ore/et ope/ Et q2 cōtraria cōtrarijs curant' Iustū ē ꝙ ista curent' /p̄ contrariū /scilꝫ vt pctōr detestet' pctm̄ corde/qđ fit p̄ contriciōem /2° vt verbo se accuset qđ fit per confessiōem/3° vt facto se puniat/quod fit per satisfactionem. p̄tes pnīe

Omnia pctā plangat contricio vera
Scrutās etates.sensus.loca.tp̄a.mēbra.
Deplorās acta.nolēs cōmittere flenda
Plāgas amissa.cū cōmissis.et omissis.
Offensas q3 dei ꝙ frēm dānificasti.

Supra dcm̄ ē ꝙ penitens debet habere cor contritū/Hic āt ōnditur qđ requirit' ad veram cōtricionem Et ē sentencia ꝙ vera contricio debet plangere omnia pctā in generali. Secundo dicit ꝙ debemus bene scrutari.i. inquirere circūstancias istas puta etates longitudineꝫ pctōꝝ/ et sens' q̄bus peccasti/et loca ac tp̄a in quib' peccasti ⁊ membra Tercio debes in spēali plangere oiā pctā preterita cū p̄posito non cōmittendi pctā plangenda Quarto debet plangere peccata amissa.i.oblita.et cōmissa.i.peccata facta/et omissa.i.peccata p̄ omissiōem bonoꝝ contracta Quinto

ꝙ deum tuū offendiſti ꝛ ꝓximo tuo dānum intuliſti.

Contricio. ¶ Querit' Quid ē contricio Dico ē doloꝛ voluntarie aſſūpt' pro pctīs cū ꝓpoſito cōfitendi ꝛ ſatiſfaciendi. Jſte doloꝛ ē duplex ſcꝫ rōlis ſeu voluntatꝭ. Et doloꝛ ſenſibilis Doloꝛ rōlis ꝛ voluntatꝭ ſponte aſſumpt' non eſt aliud niſi diſplicencia pctī ad quod ſe pctōꝛ cōuerterit / ꝛ offenſionis dei a quo ſe auerterit / et iſte doloꝛ ē de eēñcia contricionis de quo iutelligit' illud Luctū vnigeniti fac tibi. ¶ Doloꝛ ſenſibilis ē quedam anguſtia et pena mentꝭ / qui doloꝛ nō ē de neceſſitate ſed de perfectione / quia non ē in ptāte nrā. De quo Johelis 2° Scindite coꝛda vrā non veſtimēta vrā Jſte aūt doloꝛ ſenſibilis poſſet tantum in coꝛde hominis accēdi / ꝙ non ſolū culpa / ſꝫ oīs pena hōi relaxaret'.

¶ Querit' Sexto Que ē differencia inter contricioneꝫ et

Attricio Contricio attricionem Dico ꝙ attricio ē diſplicencia quedā de peccatis / ſed non perfecta Contricio autē dicit perfcām diſplicenciā Quō intelligit' hoc Dico attricio ē doloꝛ de pctīs magnis / non de oībus Jtem attricio ē doloꝛ habēs principaliter reſpectū ad penam quaꝫ peccatoꝛ pati meruit / ꝛ nō ad offenſam dei quam incurrit Et talis doloꝛ ē ſine gracia dei / et habet inicium ab amoꝛe ſui ipſius non ipſius dei Jdeo tales licet doleant dānantur De quibus dicitur Oderunt peccare mali foꝛmidine pene / qualem habent fures ꝛ latrones qui ad ſupplicium ducuntur Contricio autem ē doloꝛ de omnibus peccatis magnis et puis et principaliter ꝓpter offenſam dei. quaꝫ homo per pctm̄ incurit ꝗ doloꝛ non poteſt eſſe ſine gracia dei mouente liberuꝫ arbitrium ad talem doloꝛem

¶ Querit' octauo Quot ſunt cauſe inducentes nos ad

Nota qōꝫ contricionem Dico ſm̄ oſtienſem ſeptem bene notande.

Primo peccatoꝝ cogitacio / vnde yſayas. Recogitabo tibi ōnes annos meos in amaritudine anime mee

Scdo pudoꝛ de pctīs cōmiſſis. Job Res dignas cōfuſione agūt Jtē naū 3° Reuelabo pudēda tua in facie tua

Tercio vilitas pctī. Jere. ij. Qꝫ vilis factus es nimis iterās vias tuas Jtē Qui facit pctm̄ ſuus ē peccati

Quarto timoꝛ iudicij ꝛ toꝛmenti. Pe. iiij. Jmpius et pctōꝛ vbi latebunt Jeroi'. Quotiens diem illum conſidero toto coꝛpe cōtremiſco / ſiue cōmedo / ſiue bibo / ſiue aliud facio ſēper videtur illa terribilis vox in auribus meis ſurgite moꝛ

tui venite ad iudicium.
Quinto timor pene gehenne Audi bernar. O gehēnalis regio nimis horrenda/vbi ē ignis ardens/frigus rigens. vermis īmortalis/fetor intollerabilis/mallei percutientes tenebre palpabiles/confusio pctō℞/īmoderacio vinculo℞ et horribiles facies demonum.
Sexto dolor de amiſſione patrie celeſtꝭ Apocalipß 3° Tene q̄d habes/vt nemo accipiat coronam tuam.
Septimo triplex ſpes ſcilꝫ venie qua pctm̄ dimittitur/ſpes grē qua bene opatur/et ſpes glorie q̄ remunerabitꝰ Apocꝫ. 3°. Ecce ego ſto ad oſtium ꝛ pulſo/ſi quis audiuerit vocem meam/ꝛ aperuerit michi ianuā intrabo ad illum/et cenabo cum illo/et ille mecum.

Vera ſit et integra. ſit et cōfeſſio munda
Sit cito firma frequēs ſpōtanea nuda.
Propria diſcreta. lacrimoſa. moroſa fidelis.

Supra dictū ē in principio ꝙ penitens debet facere confeſſionem. Hic oſtenditur quot ꝛ quas condiciones debet hr̄e vera confeſſio Et ponūtur. xiiij. cōdiciōes Nā cōfeſſio.
Debꝫ eē vera/vt nō dicat q̄d nō fecit nec minus dicat
Debꝫ eē integra/vt non ſubtrahat q̄d ē manifeſtandum
Debꝫ eē munda. i. ꝙ fiat puro ꝛ mūdo corde.
Debꝫ eē cita/vt non differat ꝛ craſtinet confeſſionem
Debꝫ eē firma. i. cū firma ſpe de remiſſiōe pctō℞
Debꝫ eē frequens. i. frequenter ꝛ tociens debet reſurgere confitendo quociens cadit
Debꝫ eē hūilis/vt ſe infimū ꝛ miſerū confiteatꝰ
Dibꝫ eē ſpōtanea. i. nō coacta qꝛ pctm̄ fuit voluntarium
Debꝫ eē nuda/vt non obſcure ꝛ īuolute ſꝫ plane cōſiteatꝰ.
Debꝫ eē ꝓpria/ita ꝙ non confiteatꝰ pccā alio℞
Debꝫ eē diſcreta/vt maiora cū maiori pōdere dicantur.
Debꝫ eē lacrimoſa. i. cū dolore ꝛ gemitu ex corde dicenda
Debꝫ eē moroſa/vt diſtincte confeſſor audiat delicta
Debꝫ eē fidelis. i. cū bona fide ꝛ ſpe obtinendi veniam.
¶ Queritꝰ nono Quid eſt confeſſio. Dico ſecundum Auguſtinum Confeſſio ē ſermo per quem morbus latens ſpe venie aperitur vel ſm̄ ray. Confeſſio ē apertiſſima co- Confeſſio

ram ſacerdote peccatorum declaracio. Et nota ꝙ ē duplex
confeſſio/ſcilicȝ mentalis ⁊ vocalis Confeſſio mentalis eſt
que fit ſoli deo ⁊ illa eſt de iure naturali/que in neceſſitate
quando non haberi poſſȝ copia ſacerdotꝭ ſufficeret
Confeſſio vocalis ē que fit ore/vicario chriſti/⁊ illa ē de iu
re poſitiuo Et eſt neceſſaria ſemel in anno/vt probatur per
illud capꝉm Omnis vtriuſqȝ ſexus/vbi dicitur Omnis v-
triuſqȝ ſexus fidelis poſtꝙ ad annos diſcrecionis venerit.
Arguitꝰ tenetur ſemel in anno proprio ſacerdoti confiteri peccata
ſua/⁊ eucharīſtiam ſumere ſaltem in paſcha Si arguatꝰ
ſola contricio cū propoſito cōfitendi deo / remittit omnia
peccata ergo non ē neceſſe confiteri ſecerdoci Añs probatꝰ
per dauid in pſal. dicentem. Dixi cōfitebor aduerſum me
iniuſticiā meam dño/⁊ tu remiſiſti impietatem peccati mei
Ecce ibi dicit/cōfitebor dño in futuro ⁊ iam remiſiſti in pre
terito Dico cōcedendo totum añs ⁊ cōfeſſio talis in ꝓpo
ſito ſufficeret in neceſſitate/tamen poſtea habita copia ſa-
cerdotꝭ. ſtatuto tp̄e tenetur cōfiteri ꝓpter ſeruare preceptū
eccīe/q̄d ſi nō faceret peccaret mortaliter nono pctō

¶ Queritꝰ circa illud qđ in principio dicitur. Pena ſatꝭ
faciens/ Quid ē ſatiſfactio ⁊ quot ſunt eius partes

Satiſfactio Ad primū dico ſm augꝰ Satiſfacere ē cāᵹ pctōꝝ excide-
re. ⁊ eoꝝ ſuggeſtionibꝰ aditū nō prebere/

Ad ſecundum dicitur ꝙ tres ſunt partes principales ſa
tiſfactionis/oracio/ieiunium/et elemoſina Quarum ſuffi
ciēcia ſic ſumitur/nam oīs qui peccat offendit ⁊ peccat in
deum in proximum ⁊ in ſemet ipſum/ Ideo penitens debȝ
ſatiſfacere deo per oracionem/proximo per elemoſinarum
largicionem/ſibi ipſi per ieiunium ⁊ carnis ſue maceracio
nem; Aliter ſic omne peccatum originatꝰ aut a cōcupiſcēcia
carnis/aut a concupiſcēcia oculorū/aut a ſuperbia vite/vt
ait ſanctus Johannes. capitulo. 10. Modo ieiunium ē ad
repreſſionem concupiē carnis/elemoſina ad repreſſionem
concupiſcencie oculornm Oracio ad repreſſionem ſuper-
bie vite Si arguatꝰ ſunt plures adhuc partes ſatiſfactio
Arguitꝰ nis/vt peregrinacio diſciplina vigilia. etcetera. Dico ꝙ
iſte ſunt partes minus principales ⁊ reducuntur ad prio-
res/vnde omnia opera carnem affligencia reducuntur ad
ieiunium/ Omnia opera mīe ad elemoſinam / Omnia ve
ro ſpiritualia opera ad oracionem.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Querit̃ 2° qualiter ſiat ſatiſſactio Dico ſm̃ innocē
ciū i.c. oīs. de pnīa / q̄ ſatiſſactio fit p ſolucōē pene ipo
ſite p pctō / ita q̄ dignos fruct⁹ pnīe faciat et exhibeat cor-
pus ſuū ſuire iuſticie ſicut ſuiuit in iuſticie tūc ſatiſſacit
Sed notādum ē q̄ reſtitucio male acquiſitoꝝ / vel dānoruz
alicui factoꝝ / vel iniuriaꝝ irrogataꝝ / oīo facienda ē leſis
ſi repiant̃. nec ſacerdos p̄t de hoc facere grām / q2 pctm̄ non
dimittit̃ niſi ablatū reſtituatur. Forte dices non habeo vn̄
reſtituā Certe tūc ſufficit volūtas et ꝓpoſitū reſtituēdi qn̄
ad pinguiorē fortunam veneris

¶ Querit̃ 3° Que pnīa ē p ſingulis pctīs iniūgenda
Dico q̄ pro q̄libet pctō mortali eſſz regulariter ſeptēnis pe
nitencia iniūgenda / vtz viceſimatercia. q. ij. c. hoc ipm̄ / vbi
ponūtur xlv. canones de pnīa ſeptēni Et iſta ſeptēnis pe-
nitencia deberet magis vel min⁹ aſpera īponi ꝑut maiori
tas vel minoritas criminiſ z circūſtāciaꝝ expoſcūt / vtz ibid
Sed q2 iſtud valde durū eſſz p hoīe q̄ forte decē vel vigin
ti aut plura mortalia cōmiſerit et forte plures ī deſpera-
cionem pnīe induceret Jdeo p ecclīaz ꝓuiſum ē q̄ oīs pnīā
ſtat in arbitrio cōfeſſoris / vt ꝓbat̃ p multa caplā iuris ca-
nonici q̄ breuitat̃ grā relinquūtur Pl⁹ em̄ valet apud deū
menſura doloris q̄ꝫ menſura longi tpis / et plus mortiſica-
cio vicioꝝ q̄ꝫ abſtinēcia ciboꝝ / vtz p Jeronimum / qui alle-
gatur de. pe. diſ. prima. menſuram

¶ Querit̃ q̄rto Utrum cōpleta pnīā a ſacerdote iniūcta
penitēs ſit ab om̄i culpa et pena abſolutus Dico q̄ a cul
pa p cōtriciōem z cōfeſſiōem abſoluit̃ Sed de pena Di-
co ſm̄ thomā in q̄rto diſtinctiōe. xx. q̄ ſi ſacerdos nō cōdig
nam pniām iniūxerit / tūc manet reat⁹. i. obligacio ad pe-
nam eiuſdē q̄ntitat̃ Et ideo ſi cōdignam pniām hic nō cō
pleuerit Jn purgatorio cōplebit. Nec ſequit̃ q̄ ꝓpter hoc
ſacerdos peccet ſi minorem pniāz iniūgat / tū q2 non p̄t de
terminate q̄ntitatē pene cōgnoſcere tū et̃ q2 forte penitens
poſſet a pniā ꝓpter eius magnitudinē retrahi et impediri
et forte in deſperacionē incidere / Jdeo illi magis prodeſt
perua q̄ꝫ magna penitencia

¶ Querit̃ quinto Nonne p veram cōtriciōem / et veram
cōfeſſiōem multū de pena remittit̃ Dico q̄ ſacerdos per
abſolutiōem ſacramentalem que effiſaciā habz v̄tute paſ-
ſionis xpī. multū de pena remittit Scdo verecūdia quam

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

confitēs hʒ in accuſando ſe delet ꝑtem de pena. Tercio cor
dis cōtricio multū de pena remittit Que poſſet eſſe tanta.
vt oēm penā q̄ntūcūqȝ magnā deleret et relaxaret Sʒ quia
nobis incertū ſit q̄ntum oiā dicta de pena remittāt Jō in-
iūgit᷑ nobis pniā modica pro multis pctīs cōmiſſis nō cō-
digna Et ſic forte reſtat nobis magna pena in purgatorio
ꝑſoluenda/ ꝓut requirit magnitudo et multitudo pctōꝝ.
qꝛ ſm ſacros canones req̄rit᷑ pniā ſeptēnis pro q̄libet mor
tali/hic vel in purgatorio ſuſtinenda/vt dcm̄ eſt

¶ Querit᷑ ſexto Quid faciendū erit/vt pena purgatorij
magna valde/ amariſſima et terribiliſſima euadat᷑/et ea
in hac vita oīo ꝑſoluat᷑ Dico q̄ adhoc plurimū valent
indulgencie multe ꝛ magne q̄tuor ordinibꝰ mendicācium
ꝛ ordini ſcē brigitte Nec non dnīs ordinis ſci Johis late-
ranen̄ de rhodis/ꝛ dnīs teutonicis/in multa habūdācia
cōceſſe/valent ꝛ° indulgencie gregoniane /magne valde.
q̄s ſcūs gregoriꝰ conceſſit oīmibus contritis ꝛ cōfeſſis legē-
tibus quinqȝ pr̄ nr̄ in honorem quinqȝ vulnerū xp̄i cū de-
uota aſpectione corpali vel mentali armoꝝ/quibus xp̄us
paſſus ē ¶ Valet ȝ° ad ſatiſfaciendū pro omnibus pec-
cat᷑ deuota recordacio amariſſime paſſionis xp̄i/per quaȝ
paſſionem/xp̄s non ſibi ſed nobis meruit/qđ meritum eſt
infinite v̄tut᷑ ad relaxādum ꝛ quitādum oēm penā pecca-
ti Te aūt ptoeris facere ꝑticipem huiꝰ meriti infiniti in oī
hora ꝛ oīni loco in ecclīa/in camera/ꝛ extra eā. Per deuo
tā/vt dixi memoriam paſſionis Sed optebit te eſſe in ſta-
tu grē/q̄ ſi nō es/pone te in eū hoc modo. hēas cōtricio-
nem de pctīs cū ꝓpoſito nunq̄ꝫ peccandi ꝛ cū propoſito cō-
fitēdi tpe ſtatuto ab ecclīa/ꝛ eris in ſtatu grē/p⁹ea paſſiōeꝫ
xp̄i deuote mediteris ꝓcando veniam pccōꝝ tuorum

¶ Querit᷑ vtꝝ deuota paſſiōis xp̄i meditacio relaxet at-
qȝ deleat oēm penam pro pctīs debitam. Ad hoc rn̄det
horologiū eterne ſapiencie titulo quintodecimo quaſi cir
ca finem primi libri/q̄ deuota paſſionis xp̄i meditacio pe
nam purgatorij longiſſimam et acerbiſſimam etiā mille ā-
noꝝ/quam aliquis exſoluere teneretur ad minimū q̄drān
tem/penitus relaxat/Et q̄ hoc veritatem habeat/euiden-
ter probare poſſet ex hoc q̄ btūs gregorius oīmibꝰ in ſta-
tu grē exiſtentibus corā armis vel ymagiē xp̄i ſanguinolē
ti ꝛ vulnerati/genibꝰ flexis quinqȝ pr̄ nr̄ deuote legētibus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

in honorem quinqꝫ vvlnerum eiꝰ/conceſſit.xiiij.milla ā-
norum indulgenciarum Que indulgencie poſtea ꝑ mul-
tos romanos pontifices ſunt confirmate/et multiplicate.
Et p̄cipue ꝑ Nicolau m ꝛ Calixtum qui eaſdem cōfirman
tes/quinqꝫ oraciūculas ad quinqꝫ pr̄ nr̄ addiderūt/vt ali
bi ptꝫ ad longū ¶ Fac ergo vt a cōfeſſore tuo tui pro pe
nitencia iniūgantᷣ quinqꝫ pr̄ nr̄.in honorem quīqꝫ vvlne
rū/que flexis genibus legas dicēdo. O ieſu ꝑclauū ꝛ vvl-
nus dextre manꝰ tue miſerere mei pr̄ nr. O ieſu ꝑclauū et
vvlnꝰ ſiniſtre manꝰ tue M. mei.pr̄ nr̄. O ieſu ꝑ clauum ꝛ
vvlnus dextri pe.tui M.mei.pr̄ nr̄. O ieſu ꝑ clauū ꝛ vvlnꝰ
ſiniſtri pedis tui M.mei.pr̄ nr̄. O ieſu per lāceam ꝛ vvl-
nus ſcīſſimi lateris tui M.mei.pr̄ nr̄.

Peniteas plene ſi vere peniteat te
Non per legatū nec per breue ſꝫ refer ipſe
Cōpaciēti plꝰ ſapiēti dic meliori
Preſbiteris multis prodeſt ſi cōfitearis
Copia preſbiteri ſi deſit pande ſodali
Corpis vt maculas aīe ſic crimīa pandas

¶ hic oſtenditur ꝙ confeſſio non poteſt fieri per nunci
os Et eſt ſentencia Si veram agere velis penitenciam/ nō
confiteberis peccata tua per nuncium aut per litteras / ſed
tu ipſe debes proprio ore referre Item debes confiteri con
feſſori ſapienti qui paciens ſit et bone vite Et prec eſt ſi cō
fitearis multis preſbiteris Et ſi deficit preſbiter in neceſſi-
tate confitendum ē ſocio vel layco.

¶ Queritur primo vtrum confeſſio valeat per nuncium
vel litteras Dico ſecundum thomam.ꝙ licet illa ſic fac-
ta ſit bonum opus et meritoriū/tamen in quantū confeſ-
ſio eſt ſacramentum non debet ſic fieri .quia determīātaꝫ
habet materiam ſcilicet actum ſermonis quo conſciencia
hominis manifeſtari conſueuit

¶ Querit̃ 2° Utrū aliq̃s poſſet cõfiteri layco. Dico q̃ ſic tp̃e nccitatꝭ/de pe. diſ. prima. et de cõſe. diſ. iiij. Et licet talis cõfeſſio valeat penitẽti ꝓpter humilitatẽ ⁊ erubeſcencie confuſiõem que ſm̃ aug⁹. magnã ptem remiſſiõis h̃z. Claues tñ eccl̃ie que ſolis ſacerdotib⁹ cõceſſe ſunt nõ opantur in eo ad alic⁹ pene relaxaciõem Si tñ nõ ſit layc⁹ xp̃ia⁹ non debet cõfiteri heretico vel excõicato/ſed ſoli deo fiat cõfeſſio ⁊ ſufficit cū ꝓpoſito cõfitendi ſi piculū euadat

¶ Querit̃ 3° Cui facienda ẽ cõfeſſio Dico q̃ ꝓprio ſacerdoti facienda ẽ cõfeſſio Dico autẽ ꝓprio ſacerdoti q2 ſi in cõfeſſiõe imponit̃ pniã ab alio qui credit̃ priuilegiat⁹ et nõ ẽ/par aut nichil v3/vt3 extra de elec. duduꝫ/ Et extra de pe. ⁊ re. oĩs ¶ Sed quero quis ẽ ꝓpri⁹ ſacerdos Ad hoc rñdet ſanior ps q̃ multiplex ẽ ꝓpri⁹ ſacerdos Primo ſūm⁹ põtifex et e⁹ legat⁹/et eoꝝ penitẽciarij/Secundo ep̃i et eoꝝ pniãrij/Tercio õnes frẽs p̃uilegiati/pñtati et admiſſi p ordinariū/Quarto õnis ordinat⁹ ⁊ ſubſtitutus per curatū ſicut ſepe fit tp̃e nccitatꝭ Quinto õnis ſacerdos prochialis hñs curam dicit̃ ꝓpri⁹ ſacerdos in ſua prochia Cui ſemel in anno faciẽda ẽ cõfeſſio niſi rõbilis cauſa ſubſit/et hoc p̃cipue in q̃drageſ̃ Si tñ cõfitẽs ſup hoc p̃uilegiū habuerit q̃ õni tp̃e cõfeſſorẽ eligere ad ſuū placitū poterit. abſoluit̃ ab illa obligaciõe cõfitẽdi prochiali

¶ Querit̃ q̃rto Quot ſūt caſ⁹ quib⁹ homo p̃t cõfiteri alteri/et non ſuo ꝓprio ſacerdoti Dico ſm̃ oſtiẽſem q᷒ ſūt decẽ caſ⁹ Prim⁹ qñ ſu⁹ ꝓpri⁹ ſacerdos ẽ iperit⁹ in diſcernendo ⁊ conſulendo/tunc poteſt ab eo petere licenciam. quam ſi non concedit/non obſtat. quin habeat

S'dūs rõe doĩcilij q̃d ſi in aliã prochiã trãſtulerit

Terci⁹ qñ quis ẽ vagabūd⁹ vel peregrin⁹/ Dicit tñ guill⁹ q᷒ talis debet habere licẽciam ad peregrinandū

Q⁹ rõe delicti/vt ſi delictū ſit ppetratū in alia prochia

⁊⁹ rõe ſtudij/vt ſūt ſcolaſtici in vniuerſitate ⁊ alij s ſcolis.

6⁹ rõe neceſſitatꝭ/vt in articulo mortꝭ

Λ⁹ qñ q̃s h̃z ſpem q᷒ ſu⁹ curat⁹ h° ꝓ grato hẽbit/non tñ eſt abſolut⁹ niſi curat⁹ explicite vel implicite conſenſerit

Octau⁹ ſi curat⁹ ſit heretic⁹ vel ſciſmatic⁹ vel excõicat⁹

Non⁹ qñ quis ẽ infra annos diſcrecionis

Decim⁹ ꝓpter ſpẽale p̃uilegiū a pͦ vel ep̃o conceſſum/q̃d plerūq̃ hñt frẽs de ordine mendicãcium Eciam illi qui habẽt confeſſionalia a ſūmo pontifice indulta.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Querit᷑ quinto Quotiens quis confiteri tenetur. Nota q̄ſtiōꝫ
Ad hoc reſpondet bona ventura generaliter aſſerere ꝙ hō
poſſet differre confeſſionem ſuā vſqꝫ ad paſcha. videt᷑ ꝑicu
loſuꝫ. Similiter ꝙ teneat᷑ ſemꝑ confiteri quando ſe offert
oportunitas videt᷑ valde durū. Ideo videtur racionabili-
ter ſentiēdū mediū. ꝙ ſcꝫ oportunitas tp̄is/loci/et preſbite
ri/poteſt tripliciter ſe offerre. Unomodo quando timet᷑ ne
vnq̄ꝫ ſe offerat/vt cū aliquis grauiter infirmatur tunc tene
tur ſtatim confiteri. Secūdo aut ita ꝙ maior oportunitas
exſpectat᷑ vel quo ad locū vel quo ad preſbiterū. tunc dif-
ferre poteſt ſine peccato Aut 3° ita ꝙ nunq̄ꝫ rocionabiliter
maior oportunitas exſpectetur. ⁊ tūc ſine p̄iudicio tenetur
¶ Queritur ſexto Utrū pueri teneantur confiteri. Ad
hoc dicit aſtenſis ꝙ ſic ſi ad annos diſcretionis ꝑuenerint.
quia omnis peccator ſi doli capax ē confiteri tenet᷑. ſi loq̄
poteſt cuiuſcūqꝫ ſtatus fuerit. iuuenis vel ſenex pauper di
ues ⁊c̄. vtptꝫ in. c. Omnis de pe. et remiſ. ¶ nota ꝙ per an
nos diſcretionis intelligitur ſ̄m gloſam ibi tempꝰ in quo
quis capax ē doli. ſiue tempus in quo diſcernit inter bonū
et malū. quia tunc peccare poteſt. Et iſtud tempus accelera
tur citius in vno q̄ꝫ in alio. Unde tunc doli capax ē quādo
appropinquat magis pubertati future q̄ꝫ infancie preteri-
te. et hoc contingit in maſ. quando habēt. x. annos vel ali
quantulū vltra. Sed ī peccato carnis requirūtur. xiiij. āni
de hoc alibi. ¶ Si queratur quot anni requiruntur ad
cōmunionem Dicit thomas in quarto ꝙ pueris carenti
bus vſu racionis q̄ non poſſunt diſtinguere inter cibū ſpi-
ritualem et corꝑalem non debet corpꝰ chriſti dari/quia ad
ipſum requirit᷑ actualis deuocio. Sed pueris incipientibꝰ
habere diſcretionem eciam ante perfectam etatem cū habēt
. x. vel. ix. annos p̄t dari/ſi in eis ſigna deuociōis apꝑeāt.
Canoniſte aiūt ꝙ dn̄t eē in maſculo. xiiij. āni et. xij. in feiā

Aggrauat ordo locꝰ pctā ſciencia tempus
Etas condicio numerus mora. copia. cauſa.
Eſt modꝰ in culpa. ſtatꝰ altus lucta puſilla.

hic ponuntur. xiiij. circūſtācie pctōꝝ aggrauātes pctā
¶ Querit᷑ Utrum neceſſariū ſit confiteri circūſtācias pec
catorum Dico ꝙ circūſtanciarum quedam ſunt trahētes

peccatum in aliam ſpēm peccati / vt coire cū muliere cōiugata. et iſtas homo tenet̄ confiteri QueDā grauant in eadem ſpecie et hoc dupliciter / vno modo notabiliter aggrauāt et illas eciā debet confiteri / vt ſi ſubſtraxi centū libras groſſ non ſufficit dicere ego ſubtraxi quaſdam pecunias Alie nō aggrauant notabiliter et illas non oportet confiteri.

¶ Si dicas aug⁹ dicit ꝙ omnis varietas confitenda ē. Dico ꝙ illud intelligendum ē de perfectione penitencie non autem de neceſſitate ¶ Que ſunt iſte circumſtancie Sunt. xiiij. quarum prima eſt

¶ Ordo. Nam grauius peccat epiſcopus ꝙ̄ preſbiter / et preſbiter ꝙ̄ laicus

¶ Locus qꝛ graui⁹ peccatur in eccl'ia ꝙ̄ in loco non ſacro.

¶ Sciencia quia plus peccat ſapiens et doctus. ꝙ̄ ignarus et indoctus.

¶ Tp̄s qꝛ graui⁹ peccat̄ in feſt ꝙ̄ in aliis diebus

¶ Etas qꝛ pl⁹ peccat ſenex ꝙ̄ iuuenis in eodem pctō

¶ Condicio quia plus peccat mulier coniugata ꝙ̄ ſoluta in libidine quia lex vetus precipit maritatam fornicatā lapidari / ancillam flagellari

¶ Numerus peccatorum / yſayas ꝙ̄ vilis facta es anima mea nimis iterans vias tuas malas

¶ Mora. i. permanencia in peccatis et dilacio penitencie que valde grauat peccata

¶ Copia. i. nimia replicacio eiuſdem peccati / vel. i. multitudo peccatorum

¶ Cā vtꝫ ex ſuggeſtione / vel ex ꝓprie malicia / vel īuidia.

¶ Mod⁹ ſcꝫ in peccando / vt ſi cōn naturalem vſum

¶ Status altus. i. dignitas eccleſiaſtica vel ſecularis / ꝙ̄tō eñ gradus altior tanto caſus grauior

¶ Lucta puſilla. i. modica reſiſtencia / quia grauius peccat qui pua tētacione peccat ꝙ̄ magna

¶ Nota ꝙ hic omittuntur textus de ſepteꝫ peccatis mortalibus de operibus miſericordie et aliis que multo clari⁹ poſita ſunt ſupra in capittulo de generibus et declinacionibus Et eciam hic infra ſequuntur de modo confitendi per ſingula peccata

Confeſſor dulcis affabilis atqꝫ benign⁹
Sit ſapiens iuſt⁹ ſit mitis. cōpaciensqꝫ

Ut crimē ꝓpriū celet peccata reorum
Sit piger ad penam. ſit velox ad miſerādū
Et doleat q̄tiens facit illū culpa ferocem.
Infūdat oleū mulcens. vinūq̄ʒ flagellans
Nūc virgā patris. nūc p̄beat vbera matris
Sibulet et cātet. ſtimulet cū cogit oportet

¶ hic determinatur de cōfeſſione prout reſpicit confeſ
ſorem. et hoc multipliciter et primo oſtendit quomodo cō-
feſſor debet eſſe dulcis affabilis benignus ſapiens. rc̄. vt
clare patet in textu. Item ſequūtur alij textus / In quib9
oſtenditur quomodo confeſſor ſe debet habere in interro
gando / que ſcilicet querere debet et que non / Item qua
liter debet exhortari peccatores / vt peccata dimittant
Item quomodo confeſſor comparatur medico Item qua
lis penitencia debet imponi pro varijs peccatis. et cetera
Et quia iſta non concernnnt confitentes / Ideo cauſa bre-
uitatis hic omittuntur tanq̄ꝫ ſcitu confitentibus non neceſ
ſaria. ¶ Sequitur iam optimus modus coufitendi de
ſingulis peccatis.

¶ De modo confitendi.

¶ Queritur quando tempus inſtat. confitendi / quomo-
do debet iuuenis ſeparare ad veram confeſſionem facien
dam / quot puncta debet in ſe habere de neceſſitate ſalutis
anime ſue Dico duo de neceſſitate / ſed de ſtatuto eccleſie
adduntur duo / Primo vt habeat verā contricionem. hoc
eſt ꝙ doleat de omnibus peccatis ſuis magnis et puis. et
maxime ꝙ tociens offenderit deuꝫ creatorem ſuum / qui eū
per paſſionem ſuam redemit ab eterna damnacione / et q̄
tam benigne exſpectat emendacionem vite ſue. Secun-
do ꝙ habeat firmum propoſitum amplius non peccandi
cum propoſito confitendi et ſatiſfaciendi.

Iſta duo ponunt hominem in ſtatu gracie et in neceſſitate ſufficerent quia a deo iam ē abſolut⁹. et omnia peccata ſunt dimiſſa/hoc probat̄ quia dicit̄ in pſal. Dixi confitebor aduerſum me iniuſticiam meaȝ et tu remiſiſti ꝛc̄. vt dictū ē ſupra Sed tamen ꝓpter ſtatutum eccleſie tenetur confiteri ſi poſſet haberi ſacerdos Jō. Tercio requiritur ꝙ ore ſuo confiteatur omnia peccata ſua ſacerdoti habenti poteſtatem abſoluendi Quarto requiritur ꝙ ante omnia ſi fecerit alicui damna vel ſi habeat iniuſta bona illa reſtituat/ſi iniuriam fecerit proximo . ſi famam et nomē bonum alicui abſtulerit/Debet quantū poteſt reſtituere Et itē penitenciā iniunctā a ſacerdote dȝ diligenter cōplere.

¶ Habita ergo vera contricione/et firmo propoſito amplius non peccandi Accedat peccator ad ſacerdotem /et coram eo flexis genibus ſignet ſe ſigno crucis et dicat /benedicite Reſpondet ſacerdos/dn̄s. ꝛc̄. Tunc dic confeſſioneȝ tuam in generali ſic. Confiteor deo celi et beate marie virgini ꝛc̄. vſqȝ Jdeo precor Dic in vvlgari. Jc coom te biechten god van hiemelrȳck/marie die modergods/alle gods heylighen/ende vv prieſter in gods ſtede/ende gheue my ſchuldich van allen mynen ſonden/die ic van mynen ionghen daghen/tot deſer vvren ghedaen hebbe. Ten yerſtē in die vȳf ſynnen/Jn ſyen/Jn horen/ruken/ſmaeken/taſten/vt ſequitur in ſpeciali

¶ De quinqȝ ſenſib⁹ fiat ſic ꝯfeſſio

De viſu

¶ Peccaui in viſu/primo in aſpiciendo peruerſe prēm ꝛ matrem. Secundo in videndo ludos pilarū/taxillorum. ꝛ alios ludos/Jtem libenter vidi coreas et lites puerorū/pudibunda mea/pudibunda mulierum Jtē cupide vidi mulieres/et pulchra ornamenta ꝛc̄. Qualitercūqȝ peccaui in viſu mortaliter vel venialiter do me reum

De auditu

¶ Peccaui in auditn/ primo libenter audiui turpia et carnalia verba/et eciam ea dixi. Jtem carmina mundana libentius audiui q̄ȝ diuina/ vanas fabulas potius q̄ȝ ſermones diuinos. Jtem libenter audiui detractiones obloquuciōes/et delectabar audire alioꝝ vitupaciōes/ꝛ cōmēdaciōem pſone mee. ꝛ factoꝝ meoꝝ/in quo multū ſupbiui

Item libenter audiui verba vana/fraudes z iniurias alte ri/fcās zc̄ Qualitercūq3 peccaui in auditu do me reum

¶ Peccaui in gustu/quia nimiam delectaciōem habui in cibo delicato/in cibis speciebus conditis/Item in potu dulci Item in succaro in libo/in ficub⁹ racemis z in alijs multis Qualitercūq3 peccaui in gustu mortaliter vel venialiter/do me reum. — de gustu

¶ Peccaui in odoratu/Primo in spēbus aromaticis. q̄s mecum portaui/vt bonū odorem alij in me pciperent Item nimium in odoribus florum/ciborum et variarum spērum delectatus sum Item fetores pauperū z eoꝝ anhelitus spreui Item flores ꝓpter bonū odorem in vestib⁹/in sudario/aut pileo portaui Qualitercunq3 peccaui in odoratu. Do me reum. — de odoratu

¶ Peccaui in tactu/Primo quia pueros tetigi strudēdo pedibus/z percuciendo manibus Item membra mea secreta tetigi Eciā mēbra nō licita. puellarū tetigi/oscula dedi Item manibus pollutis ornamenta eccl'ie tetigi vel res sacras Qualitercunq3 peccaui in tactu mortaliter vel venialiter/do me reum z rogo deum veniam de his omnib⁹ — de tactu

¶ De septē pctīs mortalib⁹ fiat hic ꝯfessio

¶ Peccaui in superbia tripliciter/corde/ore/z opere Primo in corde superbiui/alios excellere Desideraui alijs preesse/cogitaui sum doctior illo/pulchrior/dicior magis dilectus/de meliorib⁹ z nobilioribus pntibus Ego in mēte spreui/paupes/ignaros/min⁹ doctos/z inferiores despexi z vana in mente gloriaz habui de operibus meis z in cōmendacionibus z honoribus michi factl' — de superbia

¶ Secundo in ore superbiui/quia iactaui me hr̄e parētes diuites/potentes/nobiles/consulares/et de rectoribus ville/Iactaui me de progenie mea/et negaui pauperes eē meos cōsanguineos/pudebat me paupertatis eoꝝ/ aut ꝙ essent textores/fullones vel alterius vilis officij Item loquutus sum v̊ba supba/coñ alios. z ꝙ multa / magnifica facerem/in arguendo vel cātando vel ludendo. zc̄

¶ Tercio in opere superbiui/quia totū corp⁹ meū pulchris vestibus ornaui ad placendum mulieribus z mundo et precipue/vt alios in laudē mei/et amorem mei traherem Item ego despexi obedire superioribus meis/pntib⁹

mgr̃is ⁊ ſube.Te alĳs nolui Eciam lcōnes meas vel aliud q̃rere nolui/ꝓpter ſuperbiã ne viderer ignarus Jt̃ ego fui totus curioſus ⁊ vagus et ingratus deo ⁊ benefactoribus meis/et nolui ſubeſſe regulis et ordinacōibꝰ in ſcol̃ ſʒ fui. ſepe rebell̃ cōtra ſocios et ſuprioresmeos Qualitercũq; peccaui in ſuperbia/corde/ore/et opere/mortaliter ⁊ venialiter in loco ⁊ tꝑe ſacro ⁊ nō ſacro/ſolꝰ vel cũ alĳs/do me reũ

de auaricia

¶ Peccaui ſecundo in auaricia tripliciter/corde / ore /et opere Primo fui auarꝰ corde/quia concupiui inordinate libros/veſtes/pecunias diuicias/et honores ⁊ res alienas magnas et peruas·

Peccaui 2° ore/quia propter auariciam ſepe/vt res aliorum michi cōparem ⁊ tenerem mentitus ſum et negaui me non habere quod habui Dixi cupide vellem me hoc ⁊ hoc habere Jtem ꝓpter munera falſum teſtimonium dedi.

Peccaui tercio ope/quia parentibus meis ſepe aliquid ſubſtraxi in fructibus/in ſpēbus/in pecunĳs et alĳs Jtem ſocĳs meis vel alĳs ſubſtraxi calomos cultellos / libellos pecunias pottos/veſtes/⁊c̃ Jtem ꝓpter auariciam /laboraui vel ſcripſi pro pecunĳs in diebus feſt̃ Jtem luſi pro pecunĳs talem et talem ludum . Jt̃ procuraui furta rapinas vſuras ſymonias/iniuſtas ſentencias/⁊ dãna alioꝝ ꝓpter meum cōmodũ Jtem ego fui nimis parcus/nolui concedere ſocĳs meis res meas/nolui pauperibꝰ dare elemoſinas Qualitercũq; peccaui in auaricia/corde/ore/et ope/in loco ⁊ tꝑe ſacro/ſolꝰ vel cũ alĳs/do me reum

de luxuria

¶ Peccaui tercio in luxuria tripliciter/corde/ore/⁊ ope. Primo corde/quia cogitaciones habui de oſculis ⁊ tactu ⁊ actu luxurie in quibus delectabar multũ/voluntatẽ habui luxuriã faciendi/ſi potuiſſem ducere ad actum

Peccaui ore/quia verba luxurioſa /verba carnalia loquutus ſum.carmina libidinoſa in amorem trahencia Dictaui et cantaui.

Peccaui opere/quia oſcula puellis dedi/manus et alia membra tetigi Jtem loca inhoneſta ſcʒ lupanaria viſitaui copulatricibus lenonibꝰ/et inhoneſt̃ perſonis me aſſociaui Sed tñ opere actum luxurie non cōpleui/licet ſepe mente ſeu corde ⁊ ore/me pollui Si tñ actum feceris dic et cuʒ qua perſona/et quotiens .⁊c̃. Qualitercũq; ego peccaui in luxuria/corde/ore/et opere/mortaliter et venialiter in loco

vel tpe ſacro vel non ſacro. Do me reum
¶ Peccaui quarto In ira tripliciter/corde/ore/et opere.
Corde ſic quia cito valde in corde iraſcebar contra ſupio- de Ira
res meos/contra ſocios/et alios. Itē iras in corde diu por
taui/nolens eas obliuiſci. ſed de vindicta penſaui / et quō
nocere proximo potuiſſē cogitaui
Peccaui Ore ſic quia ꝓpter iram alijs maledixi/alijs in
iurias dixi/blaſphemaui in deum/et clamoroſis verbis iu
raui me vindicaturum/et mala alijs illaturum/verbis mlt
tis litigaui et clamaui.
Peccaui Ope ſic/pre nimia ira/verbera ſocijs/et alijs de
di/inſultus pedibus feci/alioſq; ſepe leſi. iniurias intuli.
Item diffamaciones detractiones ⁊ diſcordias ſeminaui
Qualitercūq; peccaui in ira. corde. ore. et ope. ⁊c̄
¶ Peccaui quinto in gula Corde quia cogitaui de cibā de gula
rijs et potibus delicatis/qb⁹ me oblectarem vltra menſurā
implerem Ore et opere. quia ieiunia eccl'ie fregi. Nimiuȝ ſe
pe comedi. et bibi immo bis vel ter me inebriaui. ⁊ vomitū
feci Item nimis precioſa cibaria procuraui/et potū precio
magno vltra meam facultatem bibi. et pecunias inutiliter
in delicatis nimis cōſumpſi Item malui quinq; vel ſex vel
x. ſtuferos in gula delicate cōſumere/q̄ȝ pauperibus vnum
denarium propter deum dare. Item nimis auide. et ante
tp̄s debitum cibum et potum cepi. ⁊c̄ Qualitercūq; peccaui
in gula mortaliter vel venialiter. ⁊c̄.
¶ Peccaui ſexto p inuidiam et odium. que maxime ſūt
in corde Ego peccaui per inuidiam quia inuidebam ſocio Inuidia
meo ꝙ plus me ſciebat melius arguebat et me reum fecit.
michi ſigna dedit Item bonis. et magis doct'. et magis di
uitibus/et bene fortunatis ego inuidi. de ꝓſperitate alio
rum ego dolui. et ſup malis fortunis eorum letat⁹ ſum
ego laudes alioꝝ cum odio et tedio audiui Mala au-
tem vituperaciones et detractiones alioꝝ libenter audiui
¶ Ore et ope ſic ꝓpter inuidiam aliorum. paratus fui ſe-
pe narrare aliorum defectus. et diffamare eciam mendaci-
ter. aut plus q̄ȝ erat falſe dicere. immo tantū odio pſonas
et inuidia ſepius habui. vt voluiſſem eis magna dāna in
bonis. leſiones et mutilaciones in membris. et mortem eis
ſepe optaui Qualitercūq; peccaui odio et inuidia/mor-
taliter et venialiter Do me reum

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

De accidia

¶ Peccaui v° in accidia q̄ maxie ē de oīſſicē bonoꝝ Pri
mo peccaui ꝙ non feci bona que debebam facere non ſtu-
dui lcōnes meas. non frequentaui ſcolas horis ſtatutē. ni-
miū ſepe dormiui. ſepe vagatus ſum Item in dieb⁹ feſtē
non iui ad miſſas ſmones et veſperas ſed magis vagari
et ludere deſideraui Item multum tardus fui ad confiten
dum ore peccata mea. et magis ex conſuetudine/ad confeſ
ſionem/et ſacramentū eukariſte me paraui q̄ ex deuotiōe.
Item penitentiam pro peccatis non cōpleui Itē legere ho
ras. et honorare deum meum. beatam virginem et ſāctos
dei neglexi Non cōpleui vota mea que ꝓmiſi et bona ope
ra incepta non cōtinuaui Item nimis tardus et piger fui
ad dandum paupibus elemoſinam/ad dandum auxiliū
et cōſolationem in neceſſitate et triſticia cōſtitutis Qualit
cūq̄ peccaui p accidiam mortalit vel venialit do me reum.

¶ Hic nota circa predicta mortalia. qñcūq̄ homo tē-
tatur p ſupbiam /auariciam/luxuriam et alia peccata. et
cogitat circa peccatum mortale. Si non cōſentiat in actum
non dicit peccatū mortale. Sed ſi voluntas cōſentiat ita
ꝙ determinat ſe velle facere. tunc eſt pctm̄ mortale. licet ac
tus non ſequat De iſtē peccatis mortalibus habet ſup
adlonguz et de filiabus eorum i. ca. dedecli. p⁹par rcō q̄nt⁹

¶ De decem p̄ceptis ſic fiat cōfeſſio.

Cōſequenter cōfiteor me grauit peccaſſe in decē preceptis

Con̄ primū preceptum

¶ Primo ꝙ deuz meū non dilexi ſupra oēm creaturam
ex toto corde meo/ſꝫ magis dilexi pentes meos / pulchras
veſtes/pulchros libros/pecunias/mulieres et multa alia.
Itez non timui deū meuz Non habui firmaz ſpem ꝛ fidez
in eo. ſed magis fidez habui in ſōnijs in prenoſticis q̄ in
deo Itez in auguribus in ſortilegijs/in cantacionibus ꝛ
cōiuracionibus demonū/hoc ē in vvaerſeggers touenars
beſvveringhe Si tamen illis fidem non habuiſti/non dic
te illis credidiſſe.

Con̄ 2ᵐ

¶ Secundo confiteor me peccaſſe contra ſecunduz mā-
datū ꝙ ſepe iuraui per nomen dei per paſſionem per vul-
nera per mēbra vel ſanguinem chriſti per ſacramentū/per
ſanctam mariam /per ſanctos et ſanctas dei . Item iuraui
ſepe falſa iuramenta/blaſphemaui deum et ſanctos Itez
iuraui q̄nq̄ ſecreta tenere que non tenui ſed reuelaui

¶ Peccaui in tercio mandato/ꝙ non celebraui dies do Con̄ 3m
minicos et feſta ab eccleſia indicta Item non audiui miſſā
in illis feſtꝭ nō frequentaui ſermones nec veſperas / nec
alia diuina officia/Et quando eccleſiam viſitaui/non va-
cabam oracionibꝰ/ſed colloquijs/ꝛ vanis cogitacionibus
reſpiciendo mulieres īpudicis oculis/Item in feſtꝭ magis
deditꝰ eram ludis palmaꝝ taxillorum vel clauaꝝ. Itē co-
reas frequentaui et alia ſpectacula mundana. Itē in feſtꝭ
tabernas viſitaui et loca inhoneſta Item empciones et vē-
diciones feci ꝛc. Jmo illis diebus feſtꝭ magis crapulis po-
tacionibus et luxurioſis actibꝰ vacaui/ꝙ̄ alijs diebus

¶ Peccaui conſequenter in quarto mandato/quia pa- Con̄ 4m
rentibus meis carnalibus in vita non obediui / ſed toruis
oculis ſepe inſpexi/et cū acrimonia eis rn̄di/non neceſſita
tibus eoꝝ ſubueni/ſepe mortem eoꝝ optaui Et pꝰ mortem
ꝑ animabꝰ eoꝝ non oraui/teſtamenta eoꝝ non cōpleui.
Item pn̄tibus meis ſpūalibus puta matri eccleſie et ſacer-
dotibus ꝛ mgr̄is meis honorem non exhibui ſed conatꝰ ſū
ſacerdotes et ſupiores diffamare non ſolui iura curati vel
eccleſie/non ſolui decimas/non ſolui tributa et alia ſubſi-
dia oppidi legittime ſtatuta

¶ Peccaui in quinto mandato/ꝙ licet proximū meum Con̄ 5m
non facto occiderim/tn̄ ipm̄ mente occidi/qꝛ mortē eiꝰ op-
taui Item manus meas violentas in eū poſui Ipm̄ ꝑcuſſi
et leſi Cōſiliū dedi vt lederet/caperet/et puniret

¶ Peccaui in ſexto de furto/ꝙ res inuentas/in ſcolis in Con̄ 6m
domo et alibi/non reſtitui/debita mea non ſoluere curaui
ſed tenui con̄ voluntatem creditoris mei/ libros conceſſos
reſtituere non curaui. Malum compoſitum et iniuſtum.
creditori meo vel cōſocio meo feci

¶ Peccaui ſeptimo in peccato luxurie / maxime conſēſu Con̄ 7m
et corde/et oſculis et verbis vt ſupra dixi

¶ Peccaui in octauo/quia contra proximū falſum teſti Con̄ 8m
monium dedi/teſtes procuraui falſos contra ſocium meū
vitam eius et famam bonam denigraui / multa ſcandala
de ipſo dixi.

¶ Peccaui in nono precepto ꝙ ſepe deſideraui vxorem Con̄ 9m
ꝓximi alias mulieres ſpūales ꝛ ſeculares Item in lumbis
meis ardorem libidinis exoptaui et excitaui In corde va-
rias cogitaciōes habui quas opere perfeciſſem niſi pudor
hominum me abſtraxiſſet

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Coñ decimū

¶ Peccaui in decimo precepto/quia bona proximi ſepe deſideraui/domos agros/pecunias/equos/ veſtes/ et libros/et localia De omnibus iſtꝭ ſupradictꝭ et neglectis/ Qualitercūqꝫ coñ decem precepta peccauerim mortalit̃ aut venialiter In loco et tempore ſacro/vel non ſacro/ ſol⁹ vel cū alio/do me reū et cōfiteor maem culpam

¶ De ſeptem opib⁹ mīe corpalibus.

¶ Conſequenter peccaui/peccato omiſſionis quia multa bona opera facere omiſi et ſpecialiter /In verſumeniſſe vande vverken der barmhertichheit/quia pauperib⁹ in neceſſitatibus conſtitutis/opera miſericordie non exhibui. Nam cū potui pauperi eſurienti panem non dedi Et ſitiēti potum non prebui Nudum non veſtiui/peregrinū non hoſpitaui/ Infirmos non viſitaui/Captiuos non redemi mortuos non ſepeliui

¶ De ſeptem opib⁹ mīe ſpiritualibus.

¶ Peccaui in operib⁹ miſericordie ſpūalibus. Primo ſanum conſilium petentibus non dedi. 2° errantem ꝛ peccantem non correxi. 3° ignorantes que ſūt ſalutis anime non docui. 4° iniurias michi illatas non pacienter tuli. 5° pro viuis et defunctꝭ deum non oraui 6° triſtē ꝛ deſolatum non ſum cōſolatus. 7° iniurias et contumelias michi factas non remiſi. Qualitercūqꝫ in his omnibus peccaui Dico meam eſſe culpā et do me reum

¶ De ſeptem ſacramentis eccleſie

¶ Peccaui conſequēter in ſeptem ſacramentis ecclīe. Primo q꞉ p⁹ baptiſmū/dyabolo et pompis eius non renunciaui. Dum confirmatus ſum fidem chriſti et veritatē propter timorem mundi loqui et confiteri erubui Itez matrimoniū non honoraui ſed polluere ſtudui Item ordinibus eccleſiaſticis debitam reuerenciam non exhibui Item tardus ad penitenciam et cōfeſſiōem fui. et pniam iniūctam non recte cōpleui Item non deuote ad corp⁹ chriſti ſumendum me paui. magis feciā id ex cōſuetudine et ꝑcepto ecclīe q̄ ex deuotione Qualitercūqꝫ peccaui in iſtꝭ ecclīe ſacramentis mortaliter aut venialiter Dico meam culpā et do me reum.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ De ſeptem donis ſpūs ſancti

¶ Peccaui in ſepté donis ſpūs ſancti. Non curaui.
¶ Q' in me nō eēt ſapīa ad diuin a contéplanda.
¶ Q) in me nō eēt intellect' ad nouiſſima q̄tuoꝛ. moꝛtem
Judiciū. et penas inferni conſiderando
¶ Q' ī me nō eēt cōſiliū ad bonū eligédū ⁊ malū reꝓbādū
¶ Q) in me non eēt foꝛtitudo/tétacionibꝰ tribulacionibꝰ
et pꝛauis cogitacionis reſiſtendi
¶ Q) in me nō eſſet ſciā ad meipm̄/et ſcā mea recognoſcéd
¶ Q' in me nō eēt pietas ad cōpaciédū ꝓximo tribulato.
¶ Q' in me non eſſet timoꝛ dei ad malum fugiendum et
ſalutem anime querendum.

¶ De articulis fidei. ⁊ alijs peccatis

¶ Conſequenter ſi in articulis fidei et in alijs que bo-
nus chꝛiſtianꝰ credere tenetur/plus aut minꝰ credidi ꝙ de-
bui in hoc culpā meam dico et do me reum
¶ Conſequenter peccaui in nouem peccatis alienis/quia Peccata
pꝛecepi et dedi conſilium/vt alij male facerent. Jtē cōſenſi alienia
in peccata alioꝝ et laudaui peccata alioꝝ Jtem ꝑticipaui.
de rebus captē/ſcꝫ de fructibus et alijs rebus. Jtē non ipe-
diui ſed tacui et ſecretaui peccata alioꝝ. Qualitercūqꝫ pec-
caui in iſtē peccatē alienis Dico meā culpam
¶ Conr do me reū in octo beatitudinibꝰ ſalutis anime Octo beati
mee/qꝛ nō fui pauꝑ ſpū ſed auarus non mitis/ſed iracūdꝰ tudines
non miſericoꝛs/non pacificꝰ ſed totus litigioſus/et ita in
alijs Dico meā culpam et do me reum
¶ Conr ſi peccauerim in peccatis in ſpm̄ ſcm̄/Jn pecca-
tis clamantibꝰ in deum Do me reum.
¶ De oībus ſupꝛadictē peccatis q̄ oꝛe cōfeſſus ſum. et q̄ ob-
litus ſum/ſiue ſint moꝛtalia ſiue veniali q̄ vel ſolꝰ feci/ aut
cū alio. Qualitercūqꝫ feci/que facere non debui/vel q̄ omiſi
facere/que tamen facere debui. Dico meam culpam et Do
me reum Jdeo pꝛecoꝛ beatiſſimā v̄ginem mariam ⁊ om-
nes ſanctos ⁊ ſanctas ⁊ vos oꝛare pꝛo me peccatoꝛe.
¶ Si queratur an pꝰ abſolutioné datā/⁊ pactā ꝑniām
ſis abſolutꝰ a pena et culpa Dico vt ſupꝛa dictū é ꝙ ſis ab-
ſolutꝰ a culpa non é dubiū Sed de pena dubium eſt.

Sed hoc firmiter tenendū ē ꝙ iſta quatuor abſolutio ſa-
cramentalis/et verecūdia pctōꝝ/et pniā iniuncta/et contri
cio quā habes de pctis/delent magnā ꝑtem pene debite/et
forte ōnem penam/ſi contricio ſit magna/ſed hoc neſcitur
Jdeo/vt plene ſatiſfacias recurrendū ē ad infinitū meritū
paſſionis chriſti cuiꝰ eris ꝑticeps ſi paſſionem eiꝰ deuote
mediteris Jdeo fac/vt tibi iniungant quinqꝫ pr̄ nr̄ que le
gas in honorem quinqꝫ vvlnerum christi dicendo. O ieſu
per clauū ꝛ vvlnus dextre manꝰ tue/miſerere mei pr̄ nr̄. vt
ſupra dixi. cū deuota meditacione paſſionis chriſti/que ſi
magna ē delet ōnem penam purgatorij/vt ſupra dictū eſt
in ſecunda cōiuga. pꝰ p̄bet vi nullū Jtem cū deuota inſpec
tione armoꝝ chriſti/ſi tempus affuerit lege oraciūculas a
ſūmis pontificibus cōpoſitas ſcꝫ O dn̄e iheſu chriſte ado-
ro te in cruce pendentem ꝛc̄/Jtem lege roſarium marie/ad
quod multe ſunt indulgencie/vt ſupra dictū ē in. ca. q̄nto
Ante debes formare Preterea libēter viſita monaſteria q̄-
tuor ordinū mendicāciū/ſi apud te ſint/et monaſteriuꝫ
brigittaꝝ/ꝛc̄. eccl̄ias ſeu capellas dn̄oꝝ de rhodis/ꝛ dn̄oꝝ
teutonicoꝝ/qui ōneꝫ mirandis clarent indulgencijs. Jn
quolibet dictoꝝ locoꝝ lege quinqꝫ pr̄ nr̄ ad honorē quīqꝫ
vvlnerum christi ex quibus ōnes fluxerunt indulgencie. ꝛ
da oblacionem aut elemoſinam modicam aut magnam ꝑ
tua facultate. Et hec de confeſſionali/ſcolaſticoꝝ ſufficiāt.

Finitur confeſſiouale/ ꝓ ſcolaſticis
et alijs/ multum vtile.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

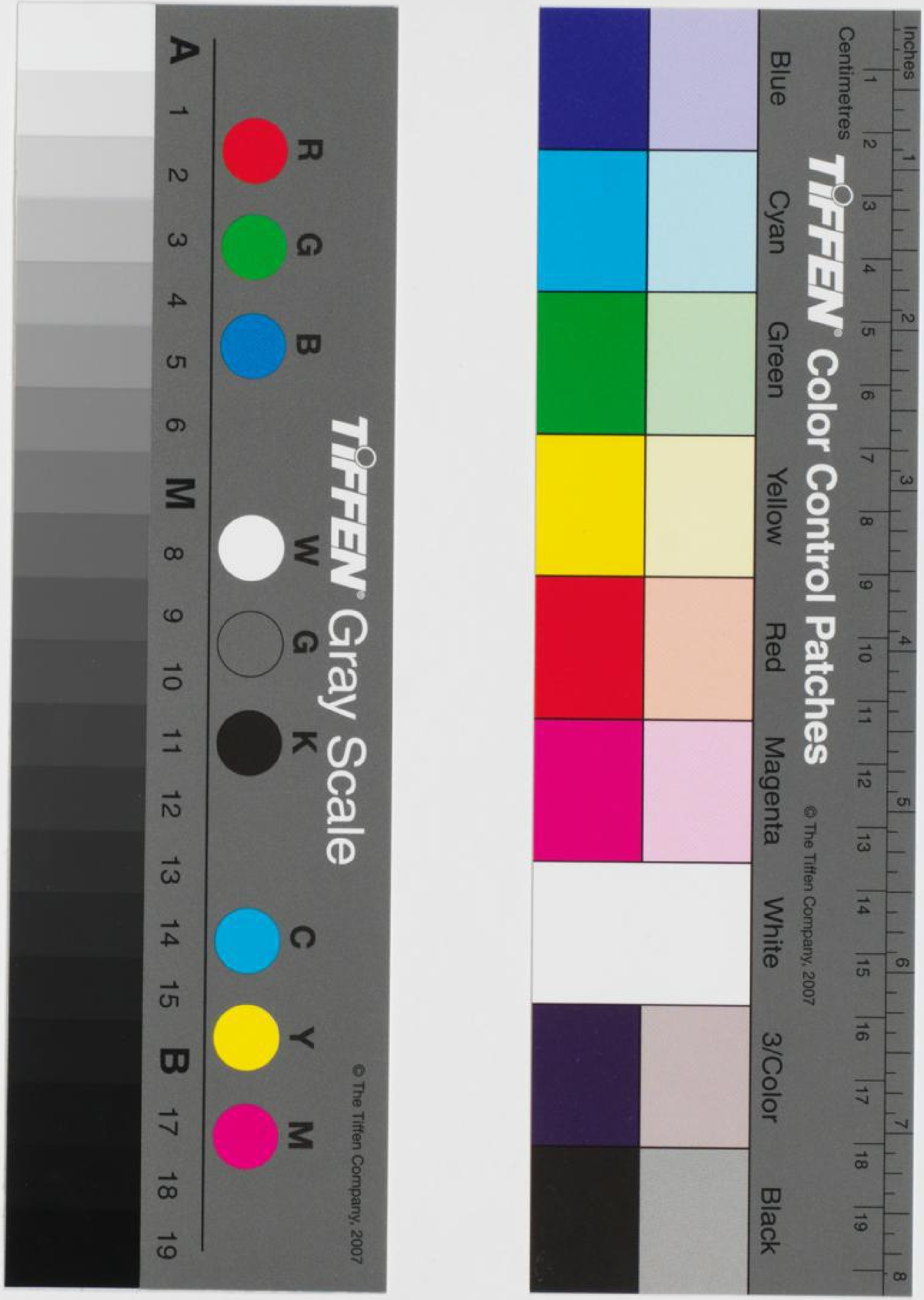

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf